

Проф. д-р Александар Стерјовски
Битолските монументи "Српски војник" и "Крал А. Караѓорѓевиќ"

М-р Ивана Пантелић, истраживач сарадник
Д-р Драган Богетић, научни саветник
Југословенско-бугарске несугласице око антимакедонске кампање у Бугарској у време војне интервенције Варшавског пакта у Чехословачкој 1968

Д-р Ратомир Миликић, научни сарадник
Улога македонских кадрова у приступању СФР Југославије Савету Европе

Милан Гулић
Земјотрес у Скопљу 1963 године: прве реакције југословенског државног и партијског руководства

Проф. д-р Горан Илиќ
Невозможна мисија: Основи и перспективи на балканската соработка

Д-р Слободан Селинић
Ставови македонског и српског руководства према националном питању у попису становништва Југославије 1971 године

Д-р Срђан Цветковић
Безбедносне прилике у Македонији и Југославији 1981 године

Д-р Соња Николова
Агресијата на НАТО на СРЈ во мемоарите на Јован Јаначковиќ, прв амбасадор на СРЈ во Македонија

Арети Сидовска, дипл. историчар
Битола во белградските дневни весници "Политика" и "Време" до почетокот на Втората светска војна

Д-р Владимир Љ. Цветковић
Српска штампа о референдуму за независност СР Македоније 1991 године

Верица Јосимовска
Штип и штипско во весникот "Политика" (1919-1941)

Наде Геневска - Брачиќ, дипл. етнолог
Јовица Гроздановски, дипл. филолог
Старото битолско и ново белградско семејство Папазаглу

Сабота - 09:00 часот

Сесија **Литература** - сала 2

Претседателство
Проф. д-р Владимир Цветковски
Проф. д-р Владимир Јаневски

Реферати

М-р Ана Витанова Рангачева
Шаманистички претстави за задгробното патување на херојот во сказните (врз примери од македонскиот и српскиот сказничен фолклор)

Проф. д-р Лилјана Макаријоска
Народните верувања кај Македонците и Србите низ вековите

Проф. д-р Еленка Стоевска-Денчова
Проф. д-р Светлана Давкова-Ѓоргиева
Славата и нејзината улога во семејниот живот

Д-р Божица Славковић
Традиција и обичаји на Косову и Метохији у оквиру Вардарске Бановине

Проф. д-р Владимир Цветковски
Заеднички црти кај некои македонски, српски и староанглиски баенки

Проф. д-р Владимир Јаневски
Орото писмо релација север-југ

Стојанче Костов, асистент
Типот на лесните ора во Србија и Македонија

Проф. д-р Зоранчо Малинов
Машките обредни игри во Македонско-српското пограничје

М-р Благоица Илиќ
Орскиот репертоар на свадбите во Македонија од крајот на 20 и почеток на 21 век

М-р Тимко Чичаковски
Сворче и фрула

Д-р Родна Величковска
Бордунскиот тип на пеење во музичката традиција на Македонско-српското пограничје

Проф. Ѓорѓи Лазаревски
Македонско - српските поетски врски во Германија

(ПАУЗА РУЧЕК)

Сабота - 16:00 часот

Сесија **Литература** - сала 2

Претседателство
Проф. д-р Љубица Станковска
Проф. д-р Васил Дрвошанов

Реферати

Проф. д-р Љубица Станковска
Топонимите од натписот во црквата Св. Андреја на Треска

Проф. д-р Мери Цубалевска
Македонско-српските јазични врски во XV век (одразени во јазикот на споредните писци на Ваташкиот минеј)

Проф. д-р Виолета Николовска
Словенска лексика во македонскиот и српскиот јазик

Проф. д-р Вера Стојчевска Антиќ
Библиско - апокрифниот текст за прекрасниот Јосиф

Д-р Мери Јосифовска
Личните имиња со компонентите *мир* и *слав* во македонската и во српската антропонимија

Проф. д-р Веселинка Лаброска
Системот на минатите времиња како одраз на јазичната слика на светот кај Македонците и кај Србите

М-р Христина Андоновска
За некои особености на евронимите во македонскиот и во српскиот јазик

М-р Лилјана Пандева
Јазичната игра во вицеите на макошки и српски јазик

Проф. д-р Васил Дрвошанов
Статиите за македонските дијалекти на Миливој Павловиќ објавувани во "Годишњак Српске краљевске академије"

Проф. д-р Снежана Веновска-Антевска
Лексичките македонско-српски паралели изразени во македонскиот превод во романот "Сама" од Исидора Бјелица

Д-р Олгица Додевска-Михајловска, научен советник
Влијанието на српскохрватскиот јазик во развојот на македонската стандарднојазичната лексика

Д-р Валентина Илиева
Времето и часот - контрастивна анализа во македонскиот, српскиот и германскиот јазик

Дискусија

Вечера

ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ

Презентацијата на референтите трае до 5 минути, доколку два учесника имаат заеднички труд може само еден да го презентира рефератот. Трудовите презентирани на Научниот симпозиум ќе бидат објавени во посебен зборник. Трудовите не се хонорираат. Конечната верзија на трудот, со резиме на англиски јазик, во електронска форма или CD во фонд TIMES NEW ROMAN да се достават на организаторот најдоцна до 10 - ти јуни 2017 година, за да бидат подготвени во заедничкиот зборник. После 10-ти јуни нема да се земаат предвид трудовите за печатење.

Технички секретар - Лице за контакт
Весна Манојловска тел: + 389 47/232 222
e-mail:manojlovskavesna@yahoo.com

КОНЗУЛАТОТ НА Р. СРБИЈА ВО Р. МАКЕДОНИЈА - БИТОЛА

ВЕ ПОКАНУВА НА

**Седмиот меѓународен
научен симпозиум на тема**

ВРСКИТЕ МЕЃУ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И РЕПУБЛИКА СРБИЈА НИЗ ВЕКОВИТЕ И ДЕНЕС

ПРОГРАМА

**Битола, 19 и 20 мај 2017 г.
Хотел „Молика“**

Програма Петок 19 мај, 2017 година хотел „Молика“

Петок - 16:00

Промоција на Зборникот "Афирмација, продлабочување и проширување на вековните културни врски меѓу РМакедонија и РСрбија"

Пленарна седница

Претседателство
Проф. д-р Вера Антиќ, Проф. д-р Александар Стерјовски, Снежана Петровска

Поздравни обраќања
М-р Силјан Мицевски
Почесен конзул на Р.Србија во Р.Македонија-Битола
Академик Таки Фити
Претседател на МАНУ
Проф. д-р Сашо Коруновски
Ректор на Универзитетот „Св. Климент Охридски“-Битола
Проф. д-р Јордан Плевнеш
Ректор на Универзитетот за аудиовизуелни уметности ЕСПА-Скопје
Доц. д-р Марјан Танушевски
Претседател на МНД - Битола
Н.Е. г-ѓа Душанка Дивјак-Томић
Амбасадор на РСрбија во РМакедонија

Петок - 17:00

Сесија **Историја** - сала 1

Претседателство
Проф. д-р Тодор Чепреганов
Проф. д-р Катерина Младеновска-Ристовска

Реферати

Проф. д-р Ѓорѓи Чакарјаневски
Проф. д-р Тодор Чепреганов
Македонија во интересната свера во политиката на Србија, Бугарија и Турција непосредно пред Балканските војни

Проф. д-р Јован Белчовски
Критички осврт на трудот на Божидар Прокиќ "Охридска-македонска царевина и Постанак охридског патријархата"

Проф. д-р Димитар Пандев
Слово за деволските земјоделци

Д-р Александра Колаковиќ
Француски интелектуалци о Македонији крајем 19 и почетком 20 века

Проф. д-р Катерина Младеновска-Ристовска
Никола Вулиќ како истражувач на антиката во Македонија

Доц. д-р Никола Минов
Односот на српските дипломатски претставници кон романската пропаганда во Македонија (1890-1903)

Д-р Биљана Стојић
Македонија у извештајима страних дипломата 1912-1914

Д-р Зекир Рамчиловиќ
Културно-просветните карактеристики во вардарскиот дел на Македонија за време на Кралството СХС/Југославија, со посебен акцент врз Бошњаците

Проф. д-р Гоце Цветановски
Ставовите на Миливој Павловиќ за етногенезата на торбешите

Доц. д-р Оливер Цацков
Историско културните односи меѓу Македонија и Србија изразени преку творештвото на Тодор Мановиќ

Иван Котев
Монографијата "Струмица, земља и народ" од Александар Андријевиќ" - речит документ за еден град и еден народ

Доц. д-р Марјан Танушевски
Соработката на независните новинарски синдикати од Република Србија и Република Македонија

Проф. д-р Македонка Митрова
Белешките на Стојан Новаковиќ за Скопје во 1886 и 1905 година

Проф. д-р Силвана Сидоровска-Чуповска, научен советник
Ставот на весникот "Радничке новине" за политичката и економската положба во Македонија во периодот 1903-1914 година

Д-р Драгомир Бонџић
Професори Филозофског факултета у Скопљу 1920-1941

Проф. д-р Трајко Огненовски
Придонесот на Катедрата за јужнословенски јазици и лингвистика при Филолошкиот факултет на Универзитетот во Белград во подобрување на наставниот кадар кај вишите и високите школи во поранешна СРМ

Проф. д-р Мишо Нетков
Медиумите и политиката

Дискусија

Петок - 17:00 часот

Сесија **Литература** - сала 2

Престедателство
Проф. д-р Лидија Тантуровска
Проф. д-р Васил Тоциновски

Реферати

Доц. д-р Борис Стојковски
Ѓирилometодијевско наслеђе као заједнички корен српске и македонске културе

Проф. д-р Лидија Тантуровска
"Ја сам ловац срца свога рођеног"

Проф. д-р Јованка Денкова
Дневнички прозни записи во српската и македонската адолесцентска проза

Д-р Снежана Петрова-Џамбазова
Преведување, препејување, преосмислување (од српски на македонски јазик) во рекламните пораки

Проф. д-р Христо Петрески
Критичко-есеистичкото творештво на Проф. д-р Стана Смиљковиќ посветено на македонските автори и книжевност

Проф. д-р Елена Јованова- Грујовска
Културолошките врски меѓу Србите и Македонците во Дојран

Проф. д-р Катерина Петровска-Кузманова
Современите истражувања на културалните изведби во Р.Македонија и Р.Србија

М-р Игор Крајчев
Живко Чинго и Данило Киш

Проф. д-р Васил Тоциновски
Романот "Гнев" од Милисав Антонијевиќ-Дримколски

Славе Николовски-Катин, публицист
Животот и делото "Судбини" од Ѓорѓи Лумбуровски;
Силјан Мицевски-живот и дело

Добре Тодоровски, писател
Влијанието на српската книжевност во мојот творечки опус

Д-р Боне Величковски
Огнот во македонските и српските пословици

Д-р Јасминка Ристовска-Пиличкова
За некои особености на везовите од Скопско и Косово и Метохија: паралели и специфичности

Д-р Катица Топлиска-Евроска
Кулинарската лексика - одраз на македонско-српските културни врски

Дискусија

Сабота - 09:00 часот

Сесија **Историја** - сала 1

Претседателство
Проф. д-р Лидија Ѓурковска
Проф. д-р Љиљана Живковиќ

Реферати

Доц. д-р Светозар Бошков
Појам Македоније у српским уџбеницима историје током XIX века

Владимир Кухар, дипломиран историчар
Српските завладувања со териториите во Македонија кон крајот на XIII и средината на XIV век

Проф. д-р Наташа Котлар
Фрагменти од дипломатските извештаи на српските конзули во Софија и во Солун (1904-1914)

Проф. д-р Лилјана Гушевска
Битола во деновите на Илинденското востание според спомените на Царевна Миладинова-Алексиева

Проф. д-р Билјана Ристовска-Јосифовска
Битола во времето на Балканските војни (според руското илустрирано списание "Искри")

Проф. д-р Вера Гошева
Евакуација на населението во Битола (1917-1918)

Томо Жугиќ, Зоран Жугиќ
Стање српских војничких гробља на Кајмакчалану и Мариову 1918-2016

Александар Лукиќ, истражувач
Југословенска Републиканска странка у Македонији 1920-1923

Проф. д-р Љубица Јанчева, Проф. д-р Катерина Мирчевска
Гаково и Крушевље - привремено живеалиште на Македонците бегалци од Граѓанската војна во Грција

Проф. д-р Љиљана Живковић
М-р Ивана Ђорђевић
Значај Моравско - вардарске удолине у контексту миграционих токова

Проф. д-р Александар Трајановски
Школувањето на македонската интелигенција во српските духовни институции (во XIX и XX век)

Проф. д-р Лидија Ѓурковска
Доц. д-р Габриела Топузовска
Состојбите во средните училишта во Кралството СХС/Југославија

Урош Шешум, докторанд
Улога војводе Стојана Донског у настанку и развоју ВМРО-а и српске четничке акције 1901-1904

Професор Никола Миновски
Поп Костадин Трпков - Буфски

Небојша Стамболија, истражувач
Момир Нинковиќ, истражувач
Соколски покрет на простору Вардарске Бановине у часопису "Соколски гласник" 1930-1941

М-р Елена Јосимовска
Придонесот на Српската соколска организација за афирмацијата на телесното воспитание во Македонија

(Пауза Ручек)

Сабота - 16:00 часот

Сесија **Историја** - сала 2

Претседателство
Д-р Слободан Селиниќ, виши научни сарадник
Проф. д-р Горан Илиќ

Реферати

Доц. д-р Александар Симоновски
Активностите на здравствените оддели на Битолскиот областен, градски и околиски народноослободителен одбор (1944-1945)

Историско културните односи на Македонија и Србија изразени преку творештвото на
Тодор Маневиќ

Доц.д-р Оливер Цацков

Универзитет “Гоце Делчев”-Штип

Блискоста меѓу македонскиот и српскиот народ има многу постари корени од колку што е познато во историјата и тоа во сите сфери на животот и тоа економскиот културно-просветниот, книжевниот и духовниот.

Што се однесува на историско-културните односи тие имаат долга и светка традиција. Овие врски главно се темелат на планот на книжевната ,публицистичката, лингвистичката, преведувачката,патеписната, црковната и ликовната. Книжевното историско културно наследство на македонскиот народ преставува огледало кон неговиот дух, култура, обичаи, фолклор и традиција.Преку изучувањето на културно историските обележја се стекнуват естетските ,патриотските и етичките вредности и развивање чувство за патриотизам кон државата.Богатството на споменици на културата кои се подигнати низ Македонија зборуваат за вековните настојувања за одржување на овие духовни континуитети без кои човеката активност не може да се замисли. Напишаното од еден автор се неговите дела кои оставаат неизбришливи траги и вредности за идните генерации.

Една таква личност која ќе остави трајно обележје е и Штипјаницето Тодор Маневиќ. Личноста и делото на Тодор Маневиќ со своето творештво ќе остави силни траги во Македонија во 20 век. Тој зад себе во својот живот ќе остави голем број податоци кои и денес не ја изгубиле својата вредност.

Маневиќ е роден 1910 година во Штип каде се здобива со основно и средно образование, а потоа во Белградскиот Универзитет студира Словенска философија. Со Новинарство и публицистика започнува уште како средношколец. Објавил над 150 белешки и репортажи во весниците „Брегалница“ , „Правда“, и “Глас Југа“ . Како долгогодишем професор во средните и вишите училишта 1937-1973 година во повеќе изданија. Во повеќе изданија му се печатени 14 учебници на руски и бугарски јазик. Во научните списанија „ Јужно-словенски филолог „ и „ Македонски јазик“ објавил неколку

прилози за македонски дијалекти и за јуручкиот говор.Преведувал поезија и проза на српски и македонски од руски на бугарски и турски јазик. Својата прва книга “Нашинци,, се репортажи за животот на македонците ја печатил во книжарницата на Рајко Куновиќ во Белград, а во издание на „Народна Книга“ приредил и превел на српски јазик избор од зборникот на Браќата Миладиновци. Публицистот Тодор Маневиќ активно учествува во истражувачката дејност во Архивот на МАНУ за збогатувањето на фондовитесо документи од културно-просветното и уметничкото минато на Македонија, а исто така преведувал повеќе стотици единици документи за историјата на македонскиот народ од Архивот на Србија. Посебна активност покажал кон културното наследство на својот роден град Штип.

Животните и творечките врвици на Тодор Мановиќ се најсилни во периодот помеѓу двете светски војни. Во споменатиот период го проследува животот на своите граѓани и толкувањето на минатите времиња настани,луѓе и дела. Така му започнуват и сите написи со точна локација на местото, со настанот на неговата тема ,неговите организатори и учесници. Тие прават една целина,која е сродна и препознатлива за луѓето кој живееле во овој временски период. Периодот помеѓу двете светски војни преставува важен предуслов за идниот слободен и ретко богат творечки опус на македонската литература, традиција,народно творештво,поезија уметност,печатот, прозата и фолклорот. Драмската литература е речиси целосно свртена кон тогашниот општествен и народен живот во рамките на народниот фолклор во Македонија. Штип во овој период преставува вистински образовен, културен и духовен центар кој забрзано чекори кон сопствената иднина. Штипските трговски и занаретчии имале голема желба нивните деца да ги школуваат и секоја можност ја користеле да го остварат тоа. Штипјани започнале да ги запишуваат своите деца во Софија, Белград и во други градови на Балканот и надвор од него. Во периодот помеѓу двете светски војни во Штип ќе започне една силна активност на културно-уметничка книжевна ,публицистичка и духовна дејност. На оваа активност се посветли професорите, наставниците,учениците од Гимназијата и други граѓани. Токму во такви услови живее, учи и работи Мановиќ. Покрај писателската ,публицистичката ,новинарската ,научна дејност развил и богата преведувачка активност. Неговите новинарски и патеписни публицистички белешки и репортажи високо се вредувани меѓу македонската и српската книжевна критика. Маневиќ укажува за сопствената активност и учеството во настаните што се случувале во негово време во ко јсе кријат вистините и она што посебно треба да се забележи. Најилустративно и сликовито во своите сеќавања напишани според своите блиски и

постари штипјани ќе забележи:“ на Пребег и на Мерите по стишување на акциите сеуште се слушаат пискотници и офкања на ранетите на кој никој не им приоѓал на помош. Денот беше врел сонцето печеше. Нашите баби , а по некој и стар човек, а по нив и ние децата разбудени уште од полноќ од тропотот на војничките чизми под нашите прозорци со бардаци и гумови со вода ја преминаувавме Брегалница преку Ново селскиот мост во клисурата заштитена од сите страни од куршуми и ги поевме ранетите со вода.“ Вода брате моли Србинот...“ Вода братко моли Бугаринот...“¹

Неговите новинарски репортажи се поврзани со весниците Правда, Глас Југа,Наша реч, Искра и други. Влегувајќи во оваа професија тој ќе биде признат и препознатлив помеѓу македонските и српски интелектуалци, публицисти и научни кругови. Тој е јасен и директен во она што сака да го каже уште со првиот контакт со читателот ја кажува својата цел, идеја од истражувачката работа. Како новинар бил јасен и концизен во своите ставови кој ги презентирал. Весникот „Глас Југа“ бил информаивен дневен весник чиј директор бил познатиот писател Анѓелко Крстич, а негов уредник Тодор Маневиќ. Весникот излегувал од 15.10 1940 година. Весникот ги толкувал сите владини ставови во политичкиот живот. Весникот „ Лист“ излегувал двапати месечно и за цело време од своето постоење од 22.06 1938 година до април 1940 година. Задржал одреден ниво бидејќи во него соработувале истакнати професори од Скопскиот Филозофски факултет и Универзитето во Белград. Весникот “Наша реч“ многу ќе придонесе за втемелувањето на македонската литература и култура. Во весникот се афирмирале многубројни книжевни работници ,претежно македонци. Во културната рубрика на “Наша реч“ се сретнувале имињата на Кочо Рацин, Волче Наумовски, Бранко Заревски, Тодор Маневиќ, Кире Димов, Ристо Лазаревски , Кузман Јосифовски Питу и други.

Посебно место и значајна улога за културните настани помеѓу двете светски војни му припаѓа на Тодор Маневиќ тој пишува за зачетоците развитокот и активностите на театарскиот и музичкиот живот, за физичката култура и за развитокот на фудбалската игра. Во контекст на активностите на штипскиот театар во овој период вредно е да се спомне неговиот труд “Театарската дејност во Штип 1895-1945“. За театарската активност Кирил Петров за Маневиќ ќе запише: “ професорот, новинарот, патеписецот ,Новоселецот во Штип вљубеникот и неговата култура, Тодор Манев(иќ),првиот и од се срце прераснатиот хронограф на се што е Штипско останува за сите времиња темелник и втемелувач на напишаниот збор за театарот.“²

Прилог кон збогатувањето на културно-просветниот живот на граѓаните од Штип,давале и некој други друштва од градот,само не со таков обем и не со таков интензитет.Народниот

¹ Тодор Маневиќ “Публицистички белешки“ Фонд Тодор Маневиќ,МАНУ.

² Кирил Петров, Театарски записи,Министерство за култура на РМ,Скопје,2007.

универзитет организирал предавања на актуелни теми од најразлични области. Со „ овие интелектуалци, студенти почнува и активноста на еден вид народен универзитет. Предавањата се однесувале на различни теми. Истите се одржувале секоја недела предпладне во ресторанот “Ослобођење“. Во Штип доаѓале и организирале предавања и универзитетски професори од Белград. Владо Петковиќ предавал за Македонските манастири, биологот Сениша Станковиќ за личната хигиена во борбата против маларијата, Владимир Ќоровиќ за Крфската декларација и формирање нови држави, Милое Милоевски музиколог за македонскиот мелос, а неговата жена ги интерпретирала најубавите песни. Потоа неколку пати гостувал како предавач Григорие Петров некогашен секретар на Толстој“.³ Со сличен карактер на работа бил и клубот на студентите од Штип. Тој организирал најчесто стручни и научни предавања, а потоа и актуелни политички, книжевно-историски и забавно музички карактер. Во истиот труд ќе забележи и дека“ наскоро Втората светска војна клукаше на нашите порти и се знае кога орудијата зборуваат музите молчат. Мнозина од најактивните штипски ученици во културните активности на нивниот роден град, меѓу првите ќе земат учество за ослободување на својата татковина.

Сакам да кажам и тоа дека во Штип постојат многу личности, интелектуалци со кој тој постојано се допишувал и разменува мислења. Посебно би го издвоил писмото од авторот Раско Петровиќ упатено до Тодор Маневиќ во кое пишува:

Драги млад пријателе Вие слегувате од праисконските врвови во душата на народот. Родопските Планини се прастари кратери, вовлечени во себе, како и луѓето чија што душа ја чувствуваат. Вашите патеписи се мистика, но не онаа бараната и прежалената туку онаа што излегува од животот. Со мижуркавиот фенер во рака, во мрак ги обиколувате и чукате на заклучените порти, зад кои врие меракот црвен како како тетовско јаболко, бел како кумановскиот симит и треперлив како сандалите на девојките.

Растко Петровиќ, Белград

1.1.1933

Во Штипска хроника Мановиќ ќе забележи: Уште само во Горно Маало и горномалците најстарите жители на Штип ги чуваат спомените од тие времиња за луѓето и настаните. Тие го почитуваат старото и сложни се, ако понекогаш ја завртат главата на нечие уверување за датумот за некојси настан од минатото сите ќе потрчат до Барутчиски да ја прелистат “ Хронологијата,, што предците на оваа угледно семејство ја воделе. Не одат ниту кај Коце Мире, Коце Бакалцето од Виничката афера, ниту кај другите хронографи кој ги бележат најважните во историјата на Штип. Не им веруваат на

³ Тодор Маневиќ, Културата и културните активности помеѓу двете светски војни Штип и Штипско во народно ослободителната војна 1941-1945 книга I, Скопје, 2000.

нив бидејќи не се Горномаалци. Во годините и на неговата длабока старост со невиден ентузијазам ќе се зафати за племенитата идеја да собере спомени, фотографии, написи, од српскиот печат од српските архиви, библиотеки и сето тоа да го стави во аманет на неговите граѓани за сите времиња.

Манович пишува и за Балканските војни, за овој значаен и актуелен период. Тој не доведува и зближува во самата суштина од овој многу карактеристичен период. Тој ќе остави голем број на репортажи за обичаите и традициите за повеќе градови во Македонија. Па така во весникот „Јужна Србија“ пишува репортажи за свадбените обичаи под наслов „Зошто нашиот овчеполоц и брегалничанец страшно ја сака земјата“, за свадбените обичаи, за моралните вредности кои треба да ги поседуваат младите девојки, како и за иселувањето на Јуруците и Турците во Мала Азија.

До крајот на својот живот Тодор Маневич останува верен на својата татковина Македонија и со неа ги поврзува сите нејзини вредности на културно-историските, затоа своето творештво ќе го насочи да најде соодветна литература и јазична средина во кое ќе се чувствува достоинствено. Ако културата е најдобар амбасадор и афирматор на секоја земја. Таков пример е токму Тодор Маневич амбасадор на културата помеѓу српскиот и македонскиот народ.

ЛИТЕРАТУРА

1. Тодор Маневич, Публицистички белешки, МАНУ, Фонд Тодор Маневич.
2. Кирил Петров, Театарски запис, Штип, 2015.
3. Тодор Маневич, Културата и културните активности во Штип и штипско помеѓу двете светски војни.
4. Фонд Тодор Маневич, МАНУ
5. Штип и Штипско во народно-ослободителната војна 1941-1945, Скопје, 2000.
6. Тодор Маневич: Под светлоста на карбитните ламби. Историски архив на град Штип.